

STORTINGET

Representantforslag 292 S

(2020–2021)

fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes

Dokument 8:292 S (2020–2021)

Representantforslag fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes om en rettferdig miljøpolitikk med utslippskutt som monner

Til Stortinget

Bakgrunn

Det tok regjeringen Solberg over 7 år å legge frem en klimamelding, men etter tre måneders behandling i Stortinget er det bare fem forslag fra komitébehandlingen som ligger an til å få flertall, jf. Innst. 325 S (2020–2021). Til tross for en uttalt tverrpolitisk enighet om viktigheten av å begrense klimaendringene bidrar denne prosessen bare til å forsterke handlingslammelsen i klimapolitikken. Taperne er klimaet og vår felles fremtid.

Regjeringen skriver eksplisitt i klimameldingen (Meld. St. 13 (2020–2021)) at «ein avgiftsauke skal bli motsvara av tilsvarende skatte- eller avgiftslette». Etter snart åtte år med denne regjeringen er forslagsstiller godt kjent med hva det betyr for denne regjeringen: Flate avgiftsøkninger til folk flest og skatteuttak som kommer de rikeste til gode. Regjeringen skriver i klimameldingen at den «har lagt grunnlaget for grøn omstilling og vekst ved å redusere skatten på inntekt og formue», altså at kutt i formuesskatten er å betrakte som et klimatiltak.

En slik usosial klimapolitikk har ført til både bompengeopprør her til lands og de gule vestene i Frankrike. Men skal man ha en realistisk sjans til å nå klimamålene, må man ha folk med seg. Miljøpolitikken må ha en rettferdig innretning. Derfor har Rødt tidligere lagt frem en egen plan for rettferdige utslippskutt som monner, som viser hvordan en slik klimapolitikk kan se ut.

Forslagsstiller er mot å bruke økninger i CO₂-avgiften til å gi enda mer til de som allerede har nok. I stedet vil forslagsstiller gi tilbake til innbyggere med middels eller lav inntekt med tillegg for barn og geografisk differensiering. Men et absolutt minimum bør være at inntektene ikke brukes til å redusere skatt på formue, selskapsverskudd og høye inntekter.

Tilsvarende mener forslagsstiller at en ikke kan gjøre utvalgte områder eksklusive for de med lommebok til å kjøpe dyre elbiler, slik regjeringen legger opp til med forslaget om å etablere fossilfrie soner. I stedet vil forslagsstiller styrke kommunenes mulighet til å opprette og bestemme størrelsen på egne soner forbeholdt kollektivtransport, gående, mennesker med nedsatt funksjonsevne, syklistene og varetransport, og slik redusere miljøbelastningen, men åpne sonene opp for alle, uavhengig av økonomi.

Der regjeringen satser på at elektrifisering skal fjerne alle transportutslipp, uten tanke for den naturrasering og folkelige motstanden som økt energiproduksjon gjennom særlig vindkraft fører med seg, vil forslagsstiller ha forbud mot private jettfly, todelt strømpris og en egen kommisjon mot unødvendig luksusforbruk for å redusere kraftbehovet.

Ettersom det er klimagassutslipp globalt som skaper klimaendringer, foreslår forslagsstiller å redusere importen av produkter som skaper store utslipp, som utenlandsk kjøtt og meieriprodukter, og reforhandle internasjonale handelsavtaler for å gjøre dette mulig. Forslagsstiller mener også det bør overføres kvoter fra trålflåten til kystflåten, som både vil skape flere arbeidsplasser nasjonalt og slippe ut mindre klimagasser per produsert tonn fisk.

I tillegg mener forslagsstiller at opposisjonen skal få mulighet til å se klimaeffekten av forslagene sine, samti-

Beriktiget

dig som regjeringens budsjetter fremover må klimabe-
regnes.

Omstilling av infrastruktur og næringsliv krever store og langsiktige investeringer. Når man skal få klimagassutslippene ned mot null, kan ikke kortsiktige profittenssyn styre. Forslagsstiller vil sette Norges sterke økonomiske muskler i arbeid og investere deler av Statens pensjonsfond utland, som nå er på over 11 000 mrd. kroner, i utvikling av miljøvennlig industri og infrastruktur i Norge. Slik kan man skape nye arbeidsplasser og sikre jobb og utvikling i hele landet, og få til så rask forandring som nødvendig, uten massearbeidsledighet. Det vil også koste mer å la være eller å utsette å gjøre de nødvendige omleggingene.

Dette er noen utvalgte, men viktige momenter i en klimapolitikk som nettopp vil kunne ha den effekten at den får bredere legitimitet – og dermed blir gjennomførbar. En rettferdig miljøpolitikk med utslippskutt som monner.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

forslag:

1. Stortinget ber regjeringen utarbeide sektorvise handlingsplaner for utslippskutt med utredning av hvilke tiltak som må gjennomføres for å redusere klimagassutslippene med 70 pst. innen 2030, og hvordan utslippskuttene kan gjøres på en økonomisk og geografisk rettferdig måte.
2. Stortinget ber regjeringen legge til grunn at inntektene fra økt CO₂-avgift ikke skal brukes til å redusere skatt på formue, selskapsoverskudd og høye inntekter.
3. Stortinget ber regjeringen legge fram forslag som sørger for at inntektene fra økt CO₂-avgift ikke går til staten, men betales tilbake etter sosiale og geografiske hensyn.
4. Stortinget ber regjeringen legge fram forslag som sørger for at inntektene fra økt CO₂-avgift betales ut igjen til alle innbyggere med middels, lav eller ingen inntekt, med et tillegg per barn og geografisk differensiering. Tilbakebetalingen skal være månedlig og skattefri, som f.eks. barnetrygden, og den geografiske differensieringen kan f.eks. ta utgangspunkt i det eksisterende kartet for soneinndeling for differensiert arbeidsgiveravgift.
5. Stortinget ber regjeringen styrke kommunenes mulighet til å opprette og bestemme størrelsen på egne soner forbeholdt kollektivtransport, gående, mennesker med nedsatt funksjonsevne, syklist og varetransport, og slik redusere miljøbelastningen, uavhengig av om veiene er kommunale, fylkeskommunale eller statlige. Sonene skal opprettes i tett dialog med næringsliv og innbyggere, samt Statens vegvesen og fylkeskommuner i de tilfeller hvor statlig og fylkeskommunalt veinett blir berørt.
6. Stortinget ber regjeringen legge fram forslag om et forbud mot chartering av privatfly og bruk av private jettfly til transport som ikke er begrunnet i hensyn til liv, helse og sikkerhet.
7. Stortinget ber regjeringen legge fram forslag til en todeling av strømprisen, enten i form av todelt nettleie eller elavgift, eller som på annet vis skiller mellom ordinært forbruk og unødvendig luksusforbruk.
8. Stortinget ber regjeringen sette ned en kommisjon som skal se på klimautslipp forbundet med unødvendig luksusforbruk som private jettfly, reiser på første klasse, store hyttepalasser og overforbruk av strøm, og komme med målrettede forslag som reduserer klimagassutslippene fra dette.
9. Stortinget ber regjeringen redusere importen av utenlandsk kjøtt og meieriprodukter gjennom å redusere bruken av nedsatt toll, reforhandle internasjonale handelsavtaler og på andre måter styrke tollvernet.
10. Stortinget ber regjeringen gradvis overføre torsk-, sei- og hysekvoter fra trålflåten til kystflåten for å sikre reduserte klimautslipp fra fiskeriene, sørge for flere arbeidsplasser i norsk fiskeindustri og legge til rette for økt videreforedling av råvarene her hjemme.
11. Stortinget ber regjeringen legge til rette for at embetsverket kan beregne klimaeffekten av forslag som fremsettes av partigruppene på Stortinget, på samme måte som Finansdepartementet i dag svarer på budsjettspørsmål og leverer økonomiske beregninger til alternative budsjett, og for at helhetlige beregninger av fordelingseffekten av partienes klimapolitikk tilbys.
12. Stortinget ber regjeringen legge fram forslag som åpner for at en andel av SPU kan brukes som et nasjonalt grønt industrifond som gjør strategiske investeringer i hjemlig industriproduksjon, med formål om å sikre teknologisk utvikling, økt eksport av varer, flere industriarbeidsplasser, økt verdiskaping og mer videreforedling i Norge.
13. Stortinget ber regjeringen legge fram forslag som åpner for at en andel av SPU kan brukes som et grønt infrastrukturfond som investerer i utbygging av klimavennlig infrastruktur som jernbane, kollektivtransport, ladenettverk, havner og bredbånd i hele Norge.

Bjørnar Moxnes

